

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Херсонський державний університет

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА  
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ)»**

**другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти  
за спеціальністю 014 Середня освіта,  
спеціалізація 014.03 Історія  
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка  
Кваліфікація: магістр освіти за спеціальністю Середня освіта (історія),  
вчитель історії**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
вченою радою Херсонського  
державного університету  
Голова вченої ради ХДУ  
(Володимир ОЛЕКСЕНКО)  
(протокол №14 від «29» червня 2023 р.)

Освітня програма вводиться в дію  
з «29» червня 2023 р.

В.о. ректора Херсонського державного університету  
(Сергій ОМЕЛЬЧУК)  
(наказ № 279-Д від «29» червня 2023 р.)



Івано-Франківськ, 2023 рік

## **ПЕРЕДМОВА**

Освітньо-професійна програма Середня освіта (історія) з підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем розроблена робочою групою у складі:

1. Водотика Сергій Григорович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології та методики викладання.
2. Кузовова Наталя Миколаївна, кандидатка історичних наук, доцентка, завідувачка кафедри історії, археології та методики викладання.
3. Батенко Ганна Вячеславівна, кандидатка історичних наук, доцентка, доцентка кафедри історії, археології та методики викладання.
4. Михайлик Ольга Володимирівна, учитель історії, вчитель-методист Херсонського академічного ліцею ім. О. В. Мішукова Херсонської міської ради при Херсонському державному університеті.
5. Гринь Владислав Андрійович, здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта, спеціалізації 014.03 Історія.
6. Кошеля Євгенія Миколаївна, здобувачка 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта, спеціалізації 014.03 Історія.

### **Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:**

**Сергій Шановський**, директор Комунального закладу «Мала академія наук» учнівської молоді Херсонської обласної ради

**Ігор Робак**, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету

**1.Профіль освітньо-професійної програми «Середня освіта (історія)»  
зі спеціальності 014 Середня освіта, спеціалізації 014.03 Історія**

<b>1 – Загальна інформація</b>	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Херсонський державний університет Факультет психології, історії та соціології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр. Освітня кваліфікація: магістр освіти за спеціальністю Середня освіта (історія), Професійна кваліфікація: вчитель історії
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Середня освіта (історія)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Сертифікат МОН про акредитацію освітньої програми, серія УД №22007444, від 08 січня 2019 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	На базі ступеня вищої освіти «бакалавр»
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	Освітньо-професійна програма діє 1 рік 4 місяці
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	<a href="https://www.kspu.edu/Education/EduPrograms.aspx">https://www.kspu.edu/Education/EduPrograms.aspx</a>
<b>2 – Мета освітньої програми</b>	
Підготовка професіоналів у галузі освіти на основі новітніх досягнень історичної та педагогічної наук: вчителів історії для роботи в закладах середньої освіти; формування якісного освітнього середовища, забезпечення академічних прав здобувачів для реалізації особистої освітньої траєкторії, конкурентоспроможності випускників на ринку праці, стимулювання до самовдосконалення та підвищення професійної майстерності, в тому числі –	

на наступному рівні вищої освіти	
<b>3 – Характеристика освітньої програми</b>	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність – 014 Середня освіта Спеціалізація – 014.03 Історія
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма з академічною та прикладною орієнтацією, що орієнтована на підготовку фахівців у галузі освіти для викладання історичних дисциплін у закладах середньої освіти.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна освіта в галузі 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації МОН України 014.03 Історія. Вивчення передових методів та форм організації освітнього середовища, навчання та виховання, сучасної методології та новітніх досягнень у галузі історичних дисциплін в Україні та світі для підготовки магістрів, вчителів історії. Ключові слова: магістр, вчитель історії, середня освіта, старша профільна школа, історія
Особливості програми	Програма спрямована на оволодіння здобувачами сучасними методами та формами викладання історії в закладах середньої освіти в процесі набуття теоретичних знань та їх застосування через практичну підготовку: виробничі (педагогічні) та переддипломні практики. Програма дає можливість поглибленого вивчення історії рідного краю для викладання в закладах середньої та вищої освіти
<b>4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</b>	
Придатність до працевлаштування	Займати первинні посади відповідно до Національного класифікатора України «Класифікатора професій» ДК 003-2010, професійних стандартів за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (затверджено наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736): 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти; 3340 Асистент вчителя
Подальше навчання	Випускники мають право продовжувати здобуття освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та набувати додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих

<b>5 – Викладання та оцінювання</b>	
Викладання та навчання	<p>Освітній процес на освітній програмі здійснюється за наступними формами відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) навчальні заняття;</li> <li>2) самостійна робота;</li> <li>3) підготовка кваліфікаційної роботи (проєкту);</li> <li>4) практична підготовка;</li> <li>5) контрольні заходи;</li> <li>6) індивідуальні заняття;</li> <li>7) консультації.</li> </ol> <p>Навчальні заняття та їх види: лекція, практичні, семінарські, індивідуальні, консультації.</p> <p>Освітній процес базується на принципах студентоцентрованості, автономії, академічної свободи, науковості, академічної доброчесності, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, прозорості та публічності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, громадських та релігійних організацій.</p> <p>Організація освітнього процесу – інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що здійснюється через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження та застосування сформованих компетентностей у здобувачів вищої освіти.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання здійснюється відповідно до Відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.</p> <p>Оцінювання результатів навчання в ХДУ здійснюється за 100-бальною шкалою</p>
<b>6 – Програмні компетентності</b>	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	<b>ЗК 1.</b> Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права та обов'язки; усвідомлювати

	<p>цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).</p> <p><b>ЗК 2.</b> Здатність до міжособистісної взаємодії, роботі в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (професійна компетентність).</p> <p><b>ЗК 3.</b> Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність та мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).</p> <p><b>ЗК 4.</b> Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).</p> <p><b>ЗК 5.</b> Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність)</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p><b>ФК 1.</b> Здатність навчати учнів історії, моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.</p> <p><b>ФК 2.</b> Здатність формувати та розвивати ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей.</p> <p><b>ФК 3.</b> Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики та технології навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p><b>ФК 4.</b> Здатність розвивати в учнів критичне мислення.</p> <p><b>ФК 5.</b> Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.</p> <p><b>ФК 6.</b> Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.</p> <p><b>ФК 7.</b> Знати історичні факти, що відображують історію Південної України та методику її викладання; уміти вести краєзнавчу роботу, виявляти, пропонувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток.</p> <p><b>ФК 8.</b> Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації.</p> <p><b>ФК 9.</b> Здатність мати стійкі переконання щодо важливості інтелектуального сумління, бути чесним в професійній діяльності, уникати симуляцій, плагіату й інших виявів недоброчесності.</p> <p><b>ФК 10.</b> Здатність до безперервного професійного розвитку</p>

## 7 – Програмні результати навчання

Програмні результати навчання (ПРН)

**ПРН 1.** Визначати предметний зміст та послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; формувати в учнів уявлення про історію на підставі сучасних наукових досягнень.

**ПРН 2.** Розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування у позанавчальній діяльності.

**ПРН 3.** Добирати доцільні форми, методи і засоби навчання, відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей учнів; застосовувати інноваційні технології навчання історії; упроваджувати технології та методики особистісно зорієнтованого, інтегрованого навчання, виховання та розвитку учнів.

**ПРН 4.** Формувати в учнів уміння аналізувати, обґрунтовувати, доводити власну думку, ставити запитання, висувати власні припущення, розрізняти факти і здогади, узагальнювати інформацію; застосовувати технологію критичного мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії; розвивати в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції.

**ПРН 5.** Оцінювати результати навчання учнів та здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

**ПРН 6.** Формувати ціннісні ставлення в учнів у процесі їхнього навчання, виховання та розвитку.

**ПРН 7.** Формувати в учнів знання про історичні факти, що відображують історію Південної України, стійкі переконання про необхідність збереження історико-культурних пам'яток.

**ПРН 8.** Виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід'ємної складової історії України, дотримуватись демократичних цінностей, вироблених у процесі історичного розвитку України та світу.

**ПРН 9.** Знати форми та напрями особистісного професійного розвитку, професійні права, мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, дотримуватись принципів академічної доброчесності.

**ПРН 10.** Застосовувати в педагогічній діяльності наукові

	методи пізнання; інтегрувати інновації у власну педагогічну практику; планувати власний професійний розвиток.
<b>8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми</b>	
Кадрове забезпечення	Доктори, кандидати історичних та педагогічних наук, науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес, мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, засвідчений виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у пункті чинних Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності
Матеріально-технічне забезпечення	<p><i>Інструменти та обладнання:</i> спеціалізоване інформаційно-комунікаційне та мультимедійне обладнання; автоматизовані електронні архіви та бібліотечно-інформаційні системи; цифрові інструменти опрацювання текстової та графічної інформації.</p> <p>Для забезпечення освітнього процесу наукової, методичної, творчої діяльності наявна необхідна матеріальна база і належне технічне забезпечення:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- електронний сервіс ХДУ «KSU24» для забезпечення освітнього процесу;</li> <li>- кабінети для проведення аудиторної роботи (наявне мультимедійне обладнання, телевізори, DVD-програвач, ноутбук, проектор з демонстраційним екраном великого розміру);</li> <li>- платформа KSU Online;</li> <li>- Археологічний музей Херсонського державного університету;</li> <li>- Наукова бібліотека Херсонського державного університету;</li> <li>- Архівно-музейний центр Херсонського державного університету;</li> <li>- соціально-побутова інфраструктура (пункти харчування, гуртожитки, спортивний майданчик, басейн, річкова та морська бази для спорту, відпочинку та оздоровлення).</li> </ul>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> <li>– в електронному сервісі ХДУ «KSU24» (<a href="https://ksu24.kspu.edu/">https://ksu24.kspu.edu/</a>);</li> <li>– на платформі KSU Online (<a href="https://ksuonline.kspu.edu/">https://ksuonline.kspu.edu/</a>);</li> <li>– на сторінці кафедри історії, археології та методики викладання офіційного сайту ХДУ (<a href="http://www.kspu.edu/About/Faculty/IPHS/ChairHistoryUkraine.aspx">http://www.kspu.edu/About/Faculty/IPHS/ChairHistoryUkraine.aspx</a>);</li> </ul> <p>література та фахові періодичні видання, доступ до</p>



	<p>науково-метричних баз даних  – в Науковій бібліотеці ХДУ  (<a href="http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx">http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx</a>);  - ХОУНБ ім. О.Гончара (<a href="https://lib.kherson.ua/">https://lib.kherson.ua/</a>).</p>
<b>9 – Академічна мобільність</b>	
Національна кредитна мобільність	<p>На підставі угод про співпрацю між вищими навчальними закладами України та ХДУ:  Бердянський державний педагогічний університет (договір про співробітництво від 23.11.2017)  Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (договір про співробітництво від 08.10.2018)  Київський університет імені Бориса Грінченка (договір про співробітництво від 28.03.2017)  Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (договір про співробітництво від 05.02.2020)  Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка (договір про співробітництво від 22.03.2018)  Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка (договір про співробітництво від 14.04.2021)  Чорноморський державний університет імені Петра Могили (договір про співробітництво від 13.09.2018)  <a href="http://www.kspu.edu/About/Faculty/IPHS/ChairHistoryUkraine/Academic_mobility.aspx">http://www.kspu.edu/About/Faculty/IPHS/ChairHistoryUkraine/Academic_mobility.aspx</a></p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>На підставі міжнародних угод про співпрацю:  Угода № 28-53. Поморська Академія в м. Слупськ (Республіка Польща)  Термії дії: 11.03.2020 – 11.03.2025  Угода №01-8 Університет ім. Адама Міцкевича м. Познань (Республіка Польща)  Термін дії: 04.04.2006 – безстроковий термін  Угода №31-5 Університет Альпен-Адрія м. Клагенфурт (Республіка Австрія)  Термін дії: 16.03.2016-16.03.2026  Угода № 28-47. Університет ім. Яна Длугоша в м. Ченстохова (Республіка Польща)  Термін дії: 31.10.2019 – безстроковий термін  Євразійський національний університет імені Гумільова (Республіка Казахстан).  Договір № 28-63 від 01.10.2021  Термін дії 5 років з продовженням  <a href="http://www.kspu.edu/About/Faculty/IPHS/ChairHistoryUkraine/Academic_mobility.aspx">http://www.kspu.edu/About/Faculty/IPHS/ChairHistoryUkraine/Academic_mobility.aspx</a></p>
Навчання	Можливість навчання іноземних здобувачів вищої освіти

іноземних здобувачів вищої освіти	за акредитованою освітньою програмою за наявності попередньої мовленнєвої підготовки в межах ліцензованого обсягу за другим (магістерським) рівнем ВО
---	---

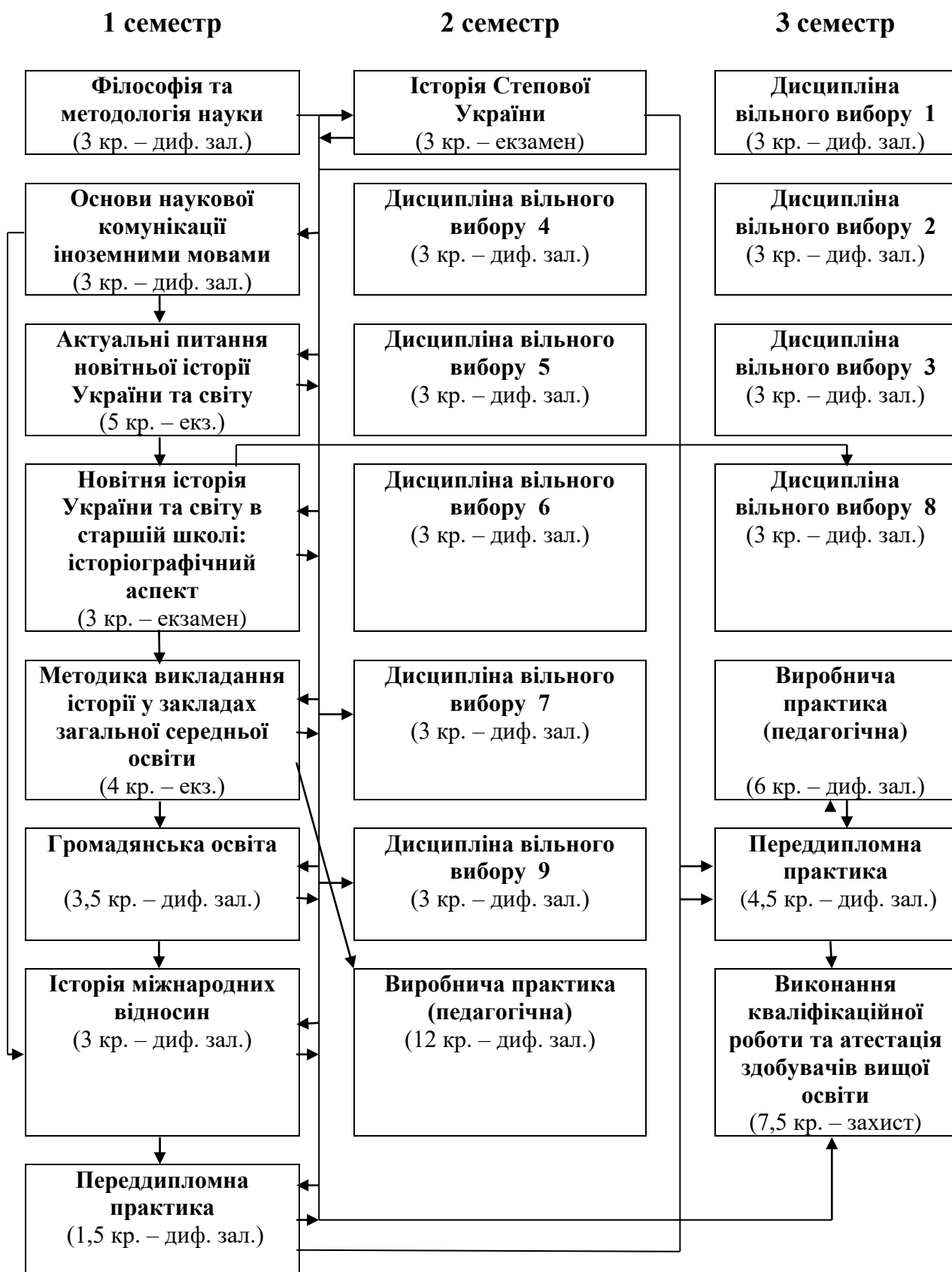
## 2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

### 2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
<b>Обов'язкові компоненти ОП</b>			
<b>Цикл загальної підготовки</b>			
<b>ОК 1.</b>	Філософія та методологія науки	3	диференційований залік
<b>ОК 2.</b>	Основи наукової комунікації іноземними мовами	3	диференційований залік
<b>Цикл професійної підготовки</b>			
<b>ОК 3.</b>	Актуальні питання новітньої історії України та світу	5	екзамен
<b>ОК 4.</b>	Методика викладання історії у закладах загальної середньої освіти	4	екзамен
<b>ОК 5.</b>	Громадянська освіта	3,5	диференційований залік
<b>ОК 6.</b>	Історія міжнародних відносин	3	диференційований залік
<b>ОК 7.</b>	Історія Степової України	3	екзамен
<b>ОК 8.</b>	Новітня історія України та світу в старшій школі: історіографічний аспект	3	екзамен
<b>ОК 9.</b>	Виробнича практика (педагогічна)	18	диференційований залік
<b>ОК 10.</b>	Переддипломна практика	6	диференційований залік
<b>ОК 11.</b>	Виконання кваліфікаційної роботи та атестація здобувачів вищої освіти	7,5	екзамен, захист кваліфікаційної роботи
<b>Разом: 59 кредитів</b>			
<b>Вибіркові компоненти ОП</b>			
<b>Цикл загальної підготовки</b>			
<b>ВК 1</b>	Дисципліна вільного вибору 1	3	диференційований залік
<b>ВК 2</b>	Дисципліна вільного вибору 2	3	диференційований залік
<b>ВК 3</b>	Дисципліна вільного вибору 3	3	диференційований залік

<b>ВК 4</b>	Дисципліна вільного вибору 4	4	диференційований залік
<b>ВК 5</b>	Дисципліна вільного вибору 5	4	диференційований залік
<b>ВК 6</b>	Дисципліна вільного вибору 6	5	диференційований залік
<b>Цикл професійної підготовки</b>			
<b>ВК 7</b>	Дисципліна вільного вибору 7	3	диференційований залік
<b>ВК 8</b>	Дисципліна вільного вибору 8	3	диференційований залік
<b>ВК 9</b>	Дисципліна вільного вибору 9	3	диференційований залік
<b>Разом: 31 кредит</b>			
<b>ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ : 90 кредитів</b>			

## 2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми



### **3. Форма атестації здобувачів вищої освіти**

Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (історія) спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.03 Історія проводиться у формі іспиту та захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи, та завершується видачею диплому про присудження освітньої кваліфікації: магістр середньої освіти, професійної кваліфікації: вчитель історії.

Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичні проблеми історії або педагогіки, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або в репозитарії закладу вищої освіти.



**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР) відповідними компонентам освітньо-професійної програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ВК 1	ВК 2	ВК 3	ВК 4	ВК 5	ВК 6	ВК 7	ВК 8	ВК 9	
<b>ПР 01</b>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+										
<b>ПР 02</b>	+	+		+	+				+	+	+										
<b>ПР 03</b>				+	+				+	+	+										
<b>ПР 04</b>	+			+	+				+	+	+										
<b>ПР 05</b>				+	+				+	+	+										
<b>ПР 06</b>	+			+	+				+	+	+										
<b>ПР 07</b>							+		+	+	+										
<b>ПР 08</b>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+										
<b>ПР 09</b>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+										
<b>ПР 10</b>				+	+				+	+	+										

Гарант освітньої програми



Сергій ВОДОТИКА



## Орієнтовний перелік компонент циклу професійної підготовки

<b>ВК 7</b>	Дисципліна вільного вибору здобувача 7	Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні Історія Конституції України
<b>ВК 8</b>	Дисципліна вільного вибору здобувача 8	Біографічний підхід в історичних дослідженнях Історія української діаспори
<b>ВК 9</b>	Дисципліна вільного вибору здобувача 9	Історія релігії в Україні Актуальні питання джерелознавства

Гарант освітньої програми



Сергій ВОДОТИКА